

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 29 april 2016
Betreft Markering en benaming met betrekking tot waterinjectie in Twente

Geachte Voorzitter,

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16064352

Tijdens het plenaire debat over mijnbouw van 2 maart 2016 is gesproken over de door NAM aangepaste markering en benaming van het injectiewater op de informatieborden, transportleiding en installaties van NAM in Twente (tijdens het debat door leden van uw Kamer aangeduid als het weghalen van 'doodshoofdbordjes' door NAM). Ik heb toegezegd uw Kamer hierover schriftelijk nader te informeren. Hierbij geef ik invulling aan deze toezegging.

Het milieu, de gezondheid van de mens en de belangen van bedrijven zijn gediend bij wereldwijd geharmoniseerde regels omtrent de indeling en etikettering van stoffen en mengsels voor transport, levering en gebruik. De Verenigde Naties (VN) heeft in het begin van deze eeuw criteria voor indeling en etikettering opgesteld, hetgeen in 2002 heeft geleid tot een wereldwijd geharmoniseerd systeem voor de indeling en etikettering van chemische stoffen. De Europese Unie heeft de internationaal overeengekomen criteria overgenomen in de Europese wetgeving. De Europese CLP-verordening (EG nr. 1272/2008)¹ is hier het resultaat van. De CLP-verordening is van toepassing op alle sectoren van de industrie en is juridisch bindend in alle lidstaten. Vanaf 1 juni 2015 dient de classificatie van het injectiewater te geschieden conform de CLP-verordening.

De regels voor het etiketteren gaan uit van stoffen. Voor mengsels van stoffen is het afhankelijk van de samenstelling van het mengsel, of etiketteren nog aan de orde is. Hiervoor zijn in de CLP-verordening concentratiegrenzen aangegeven. Op het moment dat de concentratie van een bepaalde stof lager is dan de aangegeven concentratiegrens, dan is etikettering niet aan de orde. Voor het injectiewater dat van Schoonebeek naar Twente wordt getransporteerd, is de concentratie van benzeen in het injectiewater vermeld in de aanvraag voor de verschillende vergunningen voor de locaties in Twente. Deze bedraagt maximaal 5 milligram per liter. De samenstelling en de hoeveelheid geherinjecteerd injectiewater wordt jaarlijks door NAM aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gerapporteerd. Uit de jaarrapportage van 2015² blijkt dat de gemiddelde concentratie benzeen in het injectiewater 1,5 milligram per liter was. Dat is ver

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:nl:PDF>

² <http://s01.static-shell.com/content/dam/shell-new/local/country/nld/downloads/pdf/waterinjectie-in-twente/samenvatting-jaarrapportage-injectiewater-twente-2015.pdf>

beneden de concentratiegrens voor benzeen uit de CLP-verordening, te weten 1000 milligram per liter. Het etiketteren van de installaties voor de doorvoer van het injectiewater van NAM is vanuit de CLP-verordening dan ook niet aan de orde. Het aanpassen van de borden en de stickers op de transportleiding en installaties door NAM in Twente is conform de Europese regelgeving. Deze verordening classificeert het injectiewater in de categorie 'niet gevaarlijk'.

In het debat werd ook gesproken over het variëren van de samenstelling van het injectiewater. SodM heeft aangegeven dat injectiewater een vrij constante samenstelling heeft. De marge ten opzichte van de concentratiegrens (1000 milligram per liter) is dermate groot, dat de beperkte variaties niet leiden tot een overschrijding van de concentratiegrens. De variaties van de samenstelling van het injectiewater geven dan ook geen aanleiding om het injectiewater een andere classificatie te geven. Overigens geldt ook voor andere componenten dan benzeen dat de concentratie in het injectiewater ruim onder de grens van de CLP-verordening ligt.

Tijdens het debat is kort gesproken over de naamgeving van het door NAM in de lege gasvelden in de diepe ondergrond geherinjecteerde injectiewater. In de praktijk worden verschillende benamingen gebruikt. De term 'injectiewater' is gebruikt in de Milieueffectrapportage 'Herontwikkeling olieveld Schoonebeek' uit 2006 en in alle vergunningsaanvragen. Het heeft daarom mijn voorkeur om die aanduiding te gebruiken. Overigens heeft de naamgeving geen enkel gevolg voor de benodigde vergunning. De samenstelling van het injectiewater en niet de naamgeving bepaalt welke regels van toepassing zijn.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken